

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента
Києнко-Романюк Лариси Анатоліївни про дисертаційне дослідження

Заячковського Володимира Михайловича

**«Розвиток технологічної культури керівників загальноосвітніх
навчальних закладів в системі післядипломної освіти».**

подане до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дослідження. Становлення української державності, побудова демократичного громадянського суспільства, інтеграція України в Європейське співтовариство вимагають кардинальних змін у галузі освіти. За таких умов на керівника загальноосвітнього навчального закладу (нині закладу загальної середньої освіти) покладаються завдання формування освітнього закладу нового зразка, розвитку молодого покоління, здатного до соціальної мобільності, самонавчання, самовизначення, самовдосконалення протягом усього активного трудового життя. Окреслені тенденції зумовлюють доцільність розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти у системі післядипломної освіти. Відтак, можемо стверджувати, що актуальність наукового пошуку Заячковського Володимира Михайловича містить новизну та практичну значущість і слід достатньо високо оцінити в межах дослідження цілеспрямованої комплексної роботи з керівниками ЗЗСО в умовах реалізації Закону України «Про освіту».

Актуальність теми підтверджується і тим, що дисертаційна робота є складовою комплексної науково-дослідної роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих за темою «Дидактичні засади професійного навчання в умовах неперервної освіти» (РК № 0102U600398); плану науково-дослідної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за темою «Методологія і технологія педагогічного супроводу особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя» (РК № 0111U00620);

науково-дослідної теми Комунального вищого навчального закладу (КВНЗ) «Вінницька академія неперервної освіти»: «Наукові засади супроводу розвитку особистості в системі освіти області». Тема дисертації затверджена вченою радою Комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія неперервної освіти» (протокол №2 від 28.02.2017 р.) та узгоджена рішенням бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні НАПН України (протокол № 3 від 16.05. 2017 року).

Автором вдало виокреплені низка суперечностей між освітнім запитом сучасних керівників ЗЗСО та наявним змістом навчальної пропозиції і логістикою надання освітніх послуг в системі післядипломної освіти. Відповідно до них визначені мета і завдання дослідження, що полягають в обґрунтуванні педагогічних умов та експериментальній перевірці моделі розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти у системі післядипломної освіти; визначенні критеріїв, показників та рівнів розвитку технологічної культури; підготовці відповідного науково-методичного супроводу на основі реалізації педагогічних умов.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків та результатів дисертації.

Узгодження об'єкту з предметом дослідження, коректне використання Заячковським В.М. методів дослідження стало підґрунтям отримання результатів, які містять наукову новизну. Зокрема, вперше: визначено педагогічні умови розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти у системі післядипломної освіти; уточнено критерії, сутність, показники, структурні компоненти та рівні розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти у системі післядипломної освіти дістали подальшого розвитку принципи, форми і методи підготовки керівників закладів загальної середньої освіти до технологічної діяльності в умовах нової української школи.

Сутність наукової новизни й оригінальність ідей автора рецензованої праці викристалізувалися шляхом аналізу і синтезу, критичного переосмислення наукових напрацювань українських і зарубіжних учених. Як позитивне, відзначимо наукову інформативність і концептуальну єдність структури I Розділу «Теоретичні основи розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти», розподіленого за трьома параграфами.

У теоретичних засадах дисертаційного дослідження В. М. Заячковський, на нашу думку, робить вдалу спробу розмежувати доволі дискусійні дефініції: „технологічна компетентність” і „технологічна культура” (с. 44-47). Варто визнати, що обидва поняття належать до найбільш досліджуваних у наш час: вони зустрічаються в працях багатьох дослідників, сприймаючись як важливі складові професійного успіху керівника. Водночас не можемо не відзначити, що, хоча означені терміни є доволі звичними і певним чином науково усталеними, все ж до сьогодні бракує унормованого трактування розглядуваних дефініцій.

Розгорнутий і докладний аналіз теоретичних основ проблеми розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти (п. 1.1, 1.2) дозволив дисертанту простежити поступ наукової думки від упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управлінський процес шляхом систематизації інформаційного забезпечення управлінської діяльності до використання новітніх технологій в управлінні освітнім процесом ЗЗСО, що створює можливості рівного доступу до якісної освіти. Це дало можливість окреслити зміст технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти (п. 1.2), визначити критерії, показники та рівні розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти у контексті неперервної післядипломної освіти (п. 1.3).

Автор порушує цілий комплекс проблем, що є результатом практики впровадження. Поняття «розвиток технологічної культури керівників ЗЗСО в системі післядипломної освіти» як складного педагогічного конструкту,

запропоноване В.М.Заячковським (с. 77), сприяє переосмисленню науково-методичного супроводу професійного зросту цільової аудиторії у закладі системи післядипломної освіти (п. 2.1). Авторське бачення досліджуваного феномена, його багатоаспектність, врахування різних наукових підходів до його розгляду цілком виправдовують правомірність визначеної дефініції.

Утілення інноваційного шляху розвитку технологічної культури керівників ЗЗСО у системі післядипломної освіти знайшло своє відображення в розробці «Моделі розвитку технологічної культури керівників ЗЗСО у системі післядипломної освіти» (рис. 2.2, с. 105). На нашу думку, означена модель цілком забезпечує єдність цілей, змісту, дидактичних принципів, методів, засобів і форм навчання, їх взаємодію. Погоджуємося з розробленими критеріями: ціннісний (цінності), когнітивно-праксеологічний (інтуїтивні знання, базові знання/уміння); операційний (соціальні установки); рівнями розвитку: інтуїтивний, базовий, достатній, творчий, а також етапами (діагностично-цільовий; мотиваційно-когнітивний; діяльнісно-рефлексивний), показниками (аксіологічний; праксеологічний; процесуальний) розвитку технологічної культури керівників ЗЗСО та низкою індикаторів технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти (Таблиця 2.3, с. 106-107).

Цінним є той факт, що автором визначено педагогічні умови розвитку технологічної культури керівників ЗЗСО у системі післядипломної освіти, а саме: *науково-методичні* – здійснення методичного та педагогічного супроводу як особливого виду взаємодії у сфері освіти дорослих, спрямованого на сприяння професійної й особистісної самореалізації керівників ЗЗСО шляхом урахування їхніх освітніх потреб та наявного рівня технологічної культури, надання їм цільової науково-методичної допомоги у підвищенні рівня технологічної культури, залучення їх до різних форм діяльності у системі післядипломної освіти, створення безпечного освітнього середовища через безпосередню та дистанційну підтримку викладачами / тьюторами; *особистісно-мотиваційні* – наявність у керівників ЗЗСО інструментів для

самоаналізу, самодіагностики; мотиваційні техніки в організації освітнього процесу; самомотивація; *соціокомунікативні* – забезпечення належного рівня володіння викладачами системи післядипломної освіти технологічною культурою, що виявляється в здатності здійснювати свою професійну діяльність в інноваційному технологічно орієнтованому спрямуванні); *навчально-технологічні* – організація кредитно-модульного підходу до освітнього процесу на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії, партнерської педагогіки, що передбачає структурування змісту та індивідуалізацію траєкторії його засвоєння, доступ до різноманітних технологічних інструментів та ідей для їх різноманітного застосування (п. 2.3, с. 121-123; с. 134).

На нашу думку, дисертанту вдалося зберегти цілісність у викладі процедури педагогічного експерименту перевірки моделі розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти у системі післядипломної освіти. Зокрема, здійснено докладний опис змісту роботи на кожному з етапів експериментального дослідження, що супроводжується формами та ефективними методами роботи, погодженістю з виокремленими та обґрунтованими педагогічними умовами й очікуваним результатом. Крім того, на користь практичної значущості дисертаційного дослідження свідчать і прикінцеві показники позитивної динаміки підвищення рівнів розвитку технологічної культури керівників ЗЗСО експериментальної групи.

Висновки, як стислі до кожного розділу, так і розгорнуті загальні, досить повно відображають результати й основні положення дисертації й узгодженість наукових позицій автора з тими завданнями, які було визначено у вступі.

Характеризуючи змістовий аспект дисертаційного дослідження В.М. Заячківського, підкреслимо, що йому притаманна науково-методична цілісність, чіткість наукового стилю викладу, загалом позбавленого односторонніх або категоричних висновків.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Водночас, попри загальну позитивну оцінку рецензованої праці, вважаємо за доцільне звернути увагу на наступне:

1. Варто було б в актуальності дослідження подати дефініцію поняття «керівники закладів загальної середньої освіти» (це ж цільова аудиторія дисертаційного дослідження).

2. Дисертаційне дослідження, безперечно, виграло б, якби у першому розділі дисертант приділив увагу аналізу досвіду розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти колегами не лише країн, які нам є близькими за історією розвитку освіти (Польща, Словаччина), але і країн, що займають провідні позиції у світі (наприклад, Фінляндія, Нідерланди).

3. Також доцільно було б здійснити порівняльний аналіз розвитку технологічної культури керівників закладів загальної середньої освіти різних рівнів (початкова освіта – базова середня – профільна) з метою поліпшення науково-методичного супроводу управлінської діяльності цільової аудиторії.

4. Віддаючи належне загалом коректному мовному оформленню дисертаційної роботи, відзначимо і наявність прикрий стилістичних огріхів: випадки порушення милозвучності, зокрема у використанні прийменників у / в, сполучників і / й / та.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів. Висловлені зауваження і міркування не мають принципового характеру, а слугують векторами для подальших інноваційних пошуків автора у визначеному науковому дослідженні.

Текст автореферату є ідентичним до змісту і структури дисертації, розкриває основні завдання роботи, даючи достатньо уявлень про наукову цінність і практичну значущість дослідження. 20 опублікованих праць автора, з яких 5 статей у фахових виданнях (1 – іноземною мовою), належна апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях, упровадження основних положень дисертації в освітній процес закладів післядипломної освіти досить повно відображають ключові аспекти актуальної проблеми.

Дисертаційна робота Заячковського Володимира Михайловича *„Розвиток технологічної культури керівників загальноосвітніх навчальних*

закладів у системі післядипломної освіти”, за актуальністю порушених проблем, рівнем обґрунтованості наукових узагальнень і положень, характером наукової новизни і практичної цінності є завершеним самостійним дослідженням автора; теоретико-практична значущість роботи є важливою для подальшого розвитку теорії і методики професійної освіти, що цілком відповідає вимогам пункту 11 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 27.07.2016), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доцент кафедри управління та адміністрування

Комунального вищого навчального закладу

«Вінницька академія неперервної освіти»

кандидат педагогічних наук, доцент

Л. А. Києнко-Романюк

ПІДПИС
-Києнко-Романюк
ЗАСВІДЧУЮ

ЗАВ. КАНЦЕЛЯРІЄЮ
МАЗУР А.В.
2018 РІН